

Begroting 2023

Inkomsten - Waar komt het geld vandaan?

Uitgaven - Waar gaat het geld naar toe?

Hoeveel betaal ik in 2023?

	2023	2022
 OZB-belasting:	€ 264,-	€ 263,-
 Rioolheffing:	€ 198,-	€ 166,-
 Afvalstoffenheffing:	€ 418,-	€ 407,-

Uitgangspunt: meerpersoonshuishouden, WOZ-waarde van € 209.000, 130m³ waterverbruik en 12 ledigingen restafval.

Begroting 2023

We leven in onzekere tijden

De economische gevolgen van de Covid-19 crisis worden voelbaar. Niemand kan nog voorspellen hoe dit gaat uitpakken voor onze verantwoordelijkheden in het sociaal domein. Niemand kan voorspellen hoe de oorlog in Oekraïne zich zal ontwikkelen en wat de consequenties daarvan zullen zijn. Duidelijk is wel al dat de oorlog de energieprijzen op scherp zet. En dat de energiearmoede die hiervan het gevolg is, zorgt voor een verdere tweedeling in de samenleving. Om te komen tot een maatregelenpakket dat de koopkracht van huishoudens ondersteunt, is geld gereserveerd. Ook de klimaatcrisis vraagt om ingrijpende maatregelen, eerder dan verwacht. Maatregelen die onder andere de agrarische sector hard raken.

Deze onzekerheden maken het opstellen van een realistische begroting tot een uitdaging. We hebben er bewust voor gekozen om financiële ruimte in 2023 in te vullen met een beperkt aantal ambities. Zodat een toekomstige financiële buffer resteert voor onvoorziene omstandigheden. Voor 2023 verwachten we dat de inkomsten in evenwicht zullen zijn met de uitgaven. Gelet op alle onzekerheden blijft de financiële positie zorgelijk, ondanks de voorzichtige strategie in 2023.

Belangrijke onderwerpen voor 2023 en daarna

Met onze (te) krappe personele bezetting moeten we alle zeilen bijzetten om onze wettelijke taken uit te voeren. Om onze ambities voor 2023 te kunnen realiseren, is een impuls in de ambtelijke organisatie hard nodig. Wij blijven van mening dat een zelfstandige gemeente Vaals het beste kan aansluiten bij dat wat de Vaalser samenleving nodig heeft. Om daar goed zicht op te krijgen, nodigen we inwoners regelmatig uit om mee te denken en mee te beslissen en houden we oren en ogen open voor wat er leeft. Vaals is van ons allemaal. Samen bepalen we de onderwerpen op onze agenda.

In deze publieksbegroting hebben we de belangrijkste onderwerpen uit de programmabegroting 2023 samengevat. Ze geeft een beeld van wat de gemeente wil bereiken in 2023 en de jaren daarna, en hoe we dat willen doen. Natuurlijk zijn er meer belangrijke onderwerpen. Wilt u weten welke? Bekijk dan de complete begroting op www.vaals.nl/begroting.

Begroting 2023

**gemeente
vaals**

Mens & Voorzieningen

Focussen op veerkracht met positieve gezondheid

Gemeente Vaals investeert in de veerkracht van inwoners. Zelfredzaamheid vormt daarbij het uitgangspunt. Insteek is dat inwoners verantwoordelijk zijn voor hun eigen leven én dat voorkomen beter is dan genezen. Daarom zetten we met WijVaals in op een preventieve aanpak als het om de gezondheid van onze inwoners gaat. We focussen op 'positieve gezondheid'. Niet op de ziekte of problematiek van iemand, maar op het realiseren van een betekenisvol leven. We leggen de nadruk op vitaliteit, eigen regie en het aanpassingsvermogen van mensen. Zo stimuleren we het vermogen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En proberen we een positieve bijdrage te leveren aan de kwaliteit van leven. Ook in het nieuwe regionale beleidsplan Wmo vormt positieve gezondheid een belangrijke pijler. Met deze aanpak voorkomen we dat er een te groot beroep wordt gedaan op (dure) maatwerkvoorzieningen. Die worden ingezet daar waar het niet anders kan.

Leefbaarheid verbeteren met wijkgerichte aanpak

De gemeente investeert in de leefbaarheid van wijken. We doen dat samen met inwoners, vrijwilligers, verenigingen, woningcorporatie, welzijnsinstellingen en zorgaanbieders. Belangrijk is dat bewoners zelf verantwoordelijkheid gaan nemen voor hun omgeving. Dat stimuleren we zoveel mogelijk, omdat het verbinding tot stand brengt en zorgt voor onderling begrip. We dagen bewoners uit om kritisch te kijken naar hun wijk en om samen op zoek te gaan naar kansen en mogelijkheden. Samen met de woningcorporatie en andere partners helpen en ondersteunen we bewoners om die mogelijkheden te benutten. Een bewezen aanpak die zijn vruchten afwerpt en die we in 2023 graag verder willen uitbreiden.

Aanpak laaggeletterdheid verder uitbouwen

Eén op de vijf inwoners van Vaals heeft moeite met lezen, schrijven, rekenen en beschikt niet over (minimale) digitale vaardigheden. Het belemmert inwoners om mee te doen in de maatschappij en zelfredzaam te zijn. Met vaak armoede en eenzaamheid als gevolg. Het gaat daarbij niet alleen om mensen waarvoor Nederlands de tweede taal is. Want juist voor die groep ligt er een breed cursusaanbod. Het gaat nadrukkelijk ook om mensen met een Nederlandstalige achtergrond. Die groep bereiken we tot nu toe onvoldoende. In 2023 willen we daar verandering in brengen met WijVaals. Eerste prioriteit is het in beeld brengen van deze kwetsbare groep. Om vervolgens ondersteuning te bieden op het gebied van lezen, schrijven en rekenen. Zodat ook deze inwoners zoveel mogelijk mee kunnen doen.

Samenwerking essentieel in onderwijs en jeugdhulp

Onderwijsachterstanden hebben langdurige gevolgen voor de zelfredzaamheid en zelfstandigheid later in het leven. Gemeenten hebben de wettelijke taak om onderwijsachterstanden te verkleinen. Gemeente Vaals werkt op dit vlak intensief samen met scholen, peuterspeelzalen, etc. Samen zetten we in op het zo vroeg mogelijk signaleren van achterstanden, het volgen van de ontwikkeling van het kind en het gericht betrekken van ouders. Ook in de jeugdhulp is samenwerking essentieel. De vraag naar jeugdhulp neemt de laatste jaren gestaag toe. Gemeente Vaals stuurt op het ombuigen van die tendens. Door ook hier zoveel mogelijk in te zetten op preventie en op intensievere regie en samenwerking met scholen, huisartsen, jongerenwerk en buurtsportcoach.

Begroting 2023

Wonen & Verkeer

**gemeente
vaals**

Balans herstellen op de woningmarkt

Het aanbod op de lokale woningmarkt is beperkt in aantal en diversiteit. De verhouding tussen huur (55%) en koop (45%) is scheef en het midden- en hoger segment is ondervertegenwoordigd in het aanbod van koopwoningen. Om daar meer balans in te brengen, zet Gemeente Vaals de komende jaren in op een ingrijpende verandering van de woningmarkt. Op het behouden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen bijvoorbeeld, het realiseren van levensloopbestendige woningen voor senioren en het bevorderen van de doorstroom. Speerpunt vormt het vergroten van het woningaanbod in het midden- en hoger segment, zodat Vaals als woonplaats aantrekkelijk blijft (of wordt) voor mensen die op zoek zijn naar een woning in deze categorie. Vaals heeft dringend behoefte aan meer sterke schouders, aan meer kapitaalcracht. Op de bouwlocaties die op dit moment in ontwikkeling zijn, is daarom een mix van woningen voorzien voor starters, senioren en gezinnen en voor mensen uit verschillende inkomenscategorieën.

Bouwlocaties in ontwikkeling

In 2023 gaat een aantal bouwprojecten van start. Verwachting is dat er vanaf het voorjaar, 18 levensloopbestendige koopwoningen voor senioren aan de Pastoerswei worden gebouwd. Voor het Von Clermontpark onderzoekt Laudry Vastgoed- ontwikkeling de haalbaarheid van het realiseren van 44 koop- en huur- appartementen, 8 stads-woningen en 12 patiowoningen voor het middensegment. Op het terrein van het voormalig Esso-tankstation realiseert Vanhier Wonen vanaf de tweede helft van 2023, 2 appartementenblokken in het sociale segment. En in Vijlen Zuid-Oost worden vanaf het voorjaar, 23 woningen gerealiseerd. Het gaat om starters- en middenklasse woningen, geschakelde 2-onder-1-kapwoningen, patiowoningen en vrije kavels. De planning van dit project loopt parallel met de ontwikkeling van 4 woningen naast het WoZoCo in Vijlen.

Goed onderhouden buitenruimte met veel groen

Een kwalitatief goed onderhouden buitenruimte, met veel groen in de wijken en het verbeteren van wegen. Dat is wat de gemeente voor ogen staat. Bewoners, gemeente en woningcorporatie zijn samen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de woonomgeving en voor het beheer en het onderhoud ervan. Om hierover af te stemmen organiseren we regelmatig straathoekbijeenkomsten, samen met de woningcorporatie. Hier kunnen bewoners terecht met suggesties, vragen en opmerkingen over hun leefomgeving. De ideeën die dat oplevert, worden verwerkt in het Masterplan Openbare Ruimte 2023. Met dit Masterplan is het mogelijk om keuzes te maken voor het combineren van werkzaamheden op het gebied van groen, riool en wegen. Zo kan er met het beschikbare geld meer worden gedaan.

Regionale samenwerking duurzaamheid

De gemeenten in Zuid-Limburg, de Provincie, het waterschap en Enexis werken samen aan een duurzaam Zuid-Limburg, via de Regionale Energie Strategie. Dit gebeurt in drie deelregio's: Parkstad Limburg, Westelijke Mijnstreek en Maastricht-Heuvelland. Vaals hoort bij deze laatste regio. Samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties onderzoeken we hoe we meer energie kunnen besparen, waar we duurzame elektriciteit kunnen opwekken met zon en wind en hoe we stap voor stap van het aardgas kunnen. In 2023 richten we ons op het grootschalig opwekken van energie op daken in de bebouwde omgeving. Daarmee realiseren we snel opbrengst en tasten we het landschap zo min mogelijk aan. Op het gebied van voorlichting en praktische ondersteuning van inwoners werken we intensief samen in de regio. Dit om het beschikbare geld zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten.

Begroting 2023

**gemeente
vaals**

Werk & Economie

Actief bemiddelen naar werk

Iedereen moet zoveel mogelijk mee kunnen doen in de samenleving. Maar het lukt niet iedereen om een passende baan te vinden en te houden. Gemeente Vaals kijkt vooral naar wat iemand nodig heeft om een passende baan te kunnen vinden. We investeren in persoonlijke begeleiding en matching, omdat dat leidt tot beter passend werk op de lange termijn. Omdat de arbeidsmarkt momenteel de nodige kansen biedt, gaan we in 2023 gericht aan de slag om mensen met een werkfitheid van 30-50% actief te bemiddelen naar werk. We werken daarbij nauw samen met 'Hallo Collega', een partner met ruime ervaring in het (succesvol) bemiddelen van mensen uit deze doelgroep.

Regionaal voedselsysteem

De gemeente Vaals zal aansluiten bij het "regionaal voedselsysteem Zuid-Limburg", waarbij de focus ligt op lokale productie en circulaire economie. Speerpunten zijn: toekomstperspectief landbouw, versterking toerisme, verkorten voedselketen en verbeteren leefstijl. Dit project sluit aan bij het Cittaslow-gedachtengoed van onze gemeente, waarbij het de wens is producent en consument zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. De promotie van onze streekproducten wordt als concreet voorbeeld gezien waarvan de gemeente Vaals op sociaal, economisch én ecologisch vlak kan profiteren.

Armoede aanpakken en voorkomen

In Vaals leeft een op de zeven huishoudens onder de armoedegrens. Een groeiend aantal mensen dreigt in de financiële problemen te raken door de hoge prijzen van energie en levensmiddelen. De regelingen die er zijn om armoede te verlichten blijken niet bij iedereen bekend. Daarom richten we ons in 2023 op het bereiken van mensen die recht hebben op bepaalde tegemoetkomingen, maar daarvan geen gebruik maken. En op het vroegtijdig signaleren van financiële zorgen en problemen, het aanbieden van hulp bij betalingsachterstanden en het (zo nodig) inzetten van schuldhulpverlening. Want schulden leiden niet alleen tot ingrijpende persoonlijke problemen, ook tot hoge maatschappelijke kosten. Omdat schulden vaak samenhangen met andere problemen is een integrale aanpak voorwaarde voor succes. In Vaals is die integrale aanpak een wezenlijk onderdeel van WijVaals. Daarin zijn alle relevante vakgebieden vertegenwoordigd.

Begroting 2023

**gemeente
vaals**

Bestuur & Dienstverlening

Oog en oor voor wat inwoners bezighoudt

De gemeente beschikt over een steeds uitgebreider palet van communicatiemiddelen en -kanalen. Het is belangrijk om per situatie de juiste communicatiemix samen te stellen. 2023 zal in het teken staan van het actualiseren van onze communicatiestrategie. Daarvoor kijken en luisteren we vooral naar wat inwoners, ondernemers, verenigingen en andere betrokkenen bezighoudt. In 2023 gaan we het contact met inwoners verder intensiveren, onder andere door het regelmatig organiseren van bijeenkomsten en spreekuren. Richting recreanten en toeristen brengen we vooral de veelzijdigheid van Vaals voor het voetlicht. De ontwikkeling van onze digitale dienstverlening zetten we verder door. Insteek is dat inwoners en bezoekers steeds meer informatie online moeten kunnen vinden en steeds meer zaken online moeten kunnen afhandelen. De keuze voor de papieren weg blijft daarbij open.

Samenwerking actief oppakken

Vaals is gezien haar ligging en karakter niet onder te brengen in één samenwerkingsverband. Qua landschap en toerisme sluit Vaals aan bij de regio Maastricht-Heuvelland. Voor wat betreft de problematiek rondom de grensligging en de sociaal-economische situatie bij de regio Parkstad. En bij Aken en onze Belgische buurgemeenten als het gaat om grensoverschrijdende zaken. Doel voor 2023 is om samenwerkingskansen actief op te pakken en slagkracht te bundelen.

Overheidsinformatie toegankelijker maken

Het streven van de Rijksoverheid is om informatie van overheden toegankelijker te maken voor burgers. Om dat te realiseren is een aantal nieuwe wetten van kracht. Zo schrijft de Wet Elektronische Publicaties (WEP) voor dat officiële publicaties online (officielebekendmakingen.nl) bekend moeten worden gemaakt. De Wet Open Overheid (WOO) maakt duidelijk wanneer er sprake is van een passieve of actieve plicht om publicaties openbaar te maken. En de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) verplicht de gemeente om voor elke categorie van formele communicatie een elektronisch kanaal aan te wijzen. De invoering van deze wetten maakt aanpassing van systemen noodzakelijk. Het betekent ook dat we inwoners zonder digitale vaardigheden moeten gaan ondersteunen op dit vlak.